

Yapılarına Göre Sözcükler

Yapılarına göre sözcükler üçe ayrılır.

a) Yalın sözcük:

Hiç ek almadan, kök halinde bulunan sözcüklere yalın sözcük denir.

Örnekler:

bal **göz** **kol** **gün** **su** **tuz** **ser** **bul** **taş**

b) Türemiş sözcük:

Yapım eklerinden birini almış olan sözcüğe türemiş sözcük denir.

Türemiş sözcük, yeni bir sözcük olduğu için yeni bir anlamı vardır.

Örnekler:

bal+cı→**balcı**

göz+lük→**gözlük**

kol+lu→**kollu**

gün+ce→**günce**

su+lak→**sulak**

tuz+suz→**tuzsuz**

ser+gi→**sergi**

bul+uş→**buluş**

taş+kın→**taşkın**

Dikkat: Çekim ekleri sözcüğün anlamını değiştirmez. Bu yüzden çekim eki alan sözcükler, türemiş sözcük değildir.

Örneğin; “**geldim**, **geliyoruz**, **gelmiş**, **gelirler...**” sözcükleri türemiş sözcük değildir. Çünkü tümü “**gelmek**” anlamında kullanılmıştır. Çekim ekleri bu gelme işinin kim tarafından ve ne zaman yapıldığını belirtmektedir.

c) Birleşik sözcük:

İki sözcüğün birleşmesinden oluşan yeni sözcüğe birleşik sözcük denir.

Örnekler:

aslan+ağzı→**aslanagzı**

kara+ciğer→**karaciğer**

sivri+sinek→**sivrisinek**

gün+seli→**Günseli**

dağ+han→**Dağhan**

şen+ay→**Şenay**

çanak+kale→**Çanakkale**

gazi+Antep→**Gaziantep**

şanlı+Urfa→**Şanlıurfa**

1. Hangi sözcüklere yalın sözcük denir? Tanımlayınız ve örnekler veriniz.
2. Hangi sözcüklere türemiş sözcük denir? Tanımlayınız ve örnekler veriniz.
3. Aşağıdaki sözcüklerden hangileri yalın, hangileri türemiş sözcüktür?
bil - bulmaca - gör - az - sargı - yenilik - ev - yanık - dondurma - iş
4. Aşağıdaki yalın sözcüklerden türemiş sözcükler oluşturunuz.
sor - kork - oku - çal - yaz - koş - yüz - söz - giy - bir
5. Hangi sözcüklere birleşik sözcük denir? Tanımlayınız ve örnekler veriniz.
6. Aşağıdaki birleşik sözcükler, hangi sözcüklerden oluşmuştur? Gösteriniz.
günaydın - Pamukkale - ayçiçeği - Ercan - ayakkabı - Kahramanmaraş